

Sư Giác Nguyên giảng pháp

trong chuyến đi thăm thánh tích Ấn Độ

tháng Hai năm 2025

PHÁP THOẠI SỐ 2

Kalama tri ân cô Diệu Hỷ ghi chép.

(file ghi âm bị vọng nên có thể có thiếu sót, quý vị đọc tham khảo, thông cảm dùm)

Tôi mê đến mức tôi có thể bỏ ra mấy trăm đô la để tôi lấy cho bằng hết, nhưng có 2 lý do: ký lô. Chứ cái đó mà đem về Kalama là chết, hoặc bà con đem về Việt Nam làm quà chỉ có chết thôi. Đẹp lắm luôn.

Sở dĩ tôi đặt nặng vấn đề tượng Phật là thế này. Không phải mình mê cái đẹp mà tôi muốn làm nhiều cách mạng lắm:

- (1) Tôi muốn Việt Nam phải coi nặng chuyện học giáo lý. Giá trị của con người nó nằm chỗ họ đã nhận được cái gì, đang có cái gì. Áo quần trang nghiêm áo tràng áo lam, pháp danh giới điệp đầy nhà mà hỏi về Phật pháp thì mỗi người một kiểu. Tôi rất sợ giàu có, tôi sợ từ tăng ni
- (2) Tôi muốn Phật tử Việt Nam làm quen lá đạo kỳ (cờ đạo), tôi thấy lá cờ đạo cũ có nhiều vệt màu hơi kỳ, mình dùng đạo kỳ mới trên nền vàng là đạo vàng, tất cả các màu là quét quét kiểu họa sĩ thử cọ.
- (3) Đạo ca - Tôi nghĩ tôi đã cho làm mấy cái đó rồi, tôi viết lại là đạo vàng,bà con có thể vô youtube đánh “đạo thiêng” Toại Khanh. Đạo kỳ, đạo ca là hai.
- (4) Cách mạng bốn là Phật pháp - tôi muốn tất cả kiểu pháp của Nam Tông....Ở đây ai thấy pháp Kalama chưa? Nhìn xa thì tưởng kim thân đức Phật, không có mắt, tai,.. gì hết. Bức tượng có cái hay là 360 độ đều thấy Thế Tôn, người nghệ nhân không cần phải cao tay. Trong khi nếu tượng có mắt, tai, miệng,... đòi hỏi nghệ nhân phải có trình độ.

Với tôi phải có 4 điều kiện:

- (1) Nét mặt phải từ bi
- (2) Tứ chi cân đối, các chi phải theo tỷ lệ vàng: tỷ lệ vàng giữa 2 vai, đầu gối
- (3) Y áo phải trang nghiêm, rõ ràng, một là đắp y vai trái, hai là phải lâm y, chứ không có kiểu lơ lơ.
- (4) Thần thái – dáng ngồi Pháp vương, nhiều tượng ngồi nhìn chỉ là một ông sư đẹp trai thôi. Pháp Vương dáng của ngài uy phong lắm.

Để khắc phục những cái này là bất cập trong công tình. Giải pháp tốt nhất là đơn giản hóa. Ai người ta cũng làm được.

....

Phải học giáo lý. Đối với tôi giá trị một con người nó không nằm chuyện họ nhận được cái gì. Họ đang có cái gì, họ đã nhận được cái gì mà giá trị của con người nó nằm ở chỗ anh ta có thể đóng góp được cái gì. Nếu bà con có học giáo lý thì ngay bây giờ bà con tu hành không ra gì tà tà xìu xìu nhưng tôi tin một lúc bà con quay lại tu học có hành trang, có vốn liếng tu, vì mình có nghề mà.

Thứ hai, một người học giáo lý chính là Chiến sĩ hoằng pháp.

Bà con có tu hay không chưa biết, chuyện đầu tiên bà con phải học giáo lý. Tôi hỏi bà con câu nào bà con trả lời rất là ok. Tôi ngại nhất là y áo trang nghiêm, đồng phục, tay đeo chuỗi, pháp danh treo giới điệp đầy

nhà. Tôi sợ cái đấy vô cùng. Hỏi về Phật pháp thì mỗi người một kiểu. Tôi rất sợ cái đó. Tôi sợ vô cùng. Tôi sợ từ Tăng ni tới Phật tử.

Đừng nói đức Phật. Má mình nè, đề 10 đứa con mà người ta hỏi về má mình, mỗi đứa nói một cách, các vị thấy đó là bi kịch không? Nhất là khi nó nói về má mà nó nhìn văn bản không có dấu nó nói “má mình là người đảm đang” mà không có dấu, có bao nhiêu cách nói. Các vị thử nghĩ.

Kinh sách là những trang văn bản không dấu. Kinh điển là những trang kinh không bỏ dấu = Nếu mình không hiểu ý thì kinh điển là những văn bản không bỏ dấu, quá sức nguy hiểm.

Cho nên, do nhân duyên tôi có mặt trong cuộc đi này. Khi có cuộc đi này thì tôi nghĩ từng người phải có trách nhiệm chia sẻ với nhau: Học đạo, hoằng đạo, hành đạo và đương nhiên phải có cái cuối cùng là chứng đạo. Chứng đạo thì xa lắm. Ít nhất bà con học dù học đạo, hoằng đạo trước, còn hành đạo thì ai thấy sợ chết, ai sợ bệnh. Mình có 3 cái sợ: Trọng bệnh, Lâm chung hấp hối và sa đọa. Các vị có thể tu hành kiểu gì tùy nhưng có 3 chuyện tôi ái ngại là: Trọng bệnh, giây phút cận tử và mình sẽ đi về đâu. Rất là quan trọng.

Hồi trưa tôi muối mặt ngay văn phòng đi trú Ấn Độ. Tôi rất là tiếc. Ông sư Toại Khanh không phải ông sư giỏi nhất nhưng ông có lòng. Gặp nhau nói nhiều, mà tối về ăn 2 tiếng, tắm 2 tiếng rồi ngủ. Mất 4 tiếng. Đêm nào như đêm nấy. Tôi thấy rất là tiếc... lẽ ra chúng ta mỗi ngày phải có 1 giờ nghe pháp, người thuyết có thể không phải là tôi, có thể là sư Hạnh Tuệ, bà con phát biểu. Tốt nhất là phải có nghe pháp. Mình tốn thời gian, tốn tiền vé, ngồi xe mệt quá.

Có một chuyện bà con phải tin là người Nhật họ nói người Việt Nam chết trên đồng thuốc. Mình nói là rau trái củ quả chứ trong đó là thuốc không. Một ông thầy lang Việt Nam giỏi là cây nào cũng là thuốc.

Kinh điển là một rừng thảo dược. Chúng ta nghe cái nào cũng chữa bệnh được hết. Không chữa bệnh này thì chữa bệnh kia, không chữa được cái này thì chữa được cái khác.

Cái ngu mình lớn lắm, thêm cái này bớt được cái ngu đúng không? Trong kinh nói rõ ràng là đem ánh sáng vào trong bóng tối tự nhiên bóng tối nó mất, đem cái hiểu biết vào là tự nhiên cái dốt nó mất. Còn mất bao nhiêu thì phải hỏi cái đèn các vị sáng được bao nhiêu. Mình nghe pháp chỉ có lợi không có hại. Nghe pháp mà hiểu được một vấn đề có thể bỏ một cái dốt, khi bỏ được một cái dốt thì ta có thể bỏ vô vàn cái dốt khác.

Chỉ cần các vị biết Ấn Độ không phải Châu Âu là bớt được nhiều cái dốt. Một cái biết rất bình thường, cái đó có gì đâu hay. Hay lắm. Anh biết Ấn Độ không phải Châu Âu thì mai một anh sắp bay anh biết xoay visa, anh biết nó không nằm trong ASEAN thì anh có nhiều cái anh phải chuẩn bị khi anh muốn đi Ấn Độ. Ấn độ không phải Campuchia, không đi được từ Việt Nam bằng xe hơi, phải đi bằng máy bay. Một cái biết rất nhẹ thôi. Miến Điện tuy là một nước ASEAN nhưng nó không chạy từ Việt Nam bằng xe hơi được. Đó lại là một kiến thức. Kiến thức này giúp cho chúng ta rất là nhiều. Bên Miến Điện đang thời kỳ nội chiến, rắc rối về chính trị, cái biết này nghe thường lắm nhưng nó rất là lớn nhất là người đầu tư làm ăn, có nên xuất tiền, ra vốn cho Miến Điện hay không. Nửa tháng gần đây có lệnh ngừng bắn của các thế lực. Biết điều đó rất có lợi.

Cứ mỗi chuyện ruồi bu bớt mình rất nhiều cái dốt. Đó là lý do vì sao chúng ta phải học giáo lý. Cứ một cái biết nó giúp mình bỏ rất nhiều ngộ nhận. Đời sống này máu lệ là do ngộ nhận. Khi mình bớt ngộ nhận thì đứa bớt khổ là mình, chuyện thứ hai là thiên hạ, bớt khổ nhiều lắm chỉ vì bớt được một cái ngộ nhận.

Kinh có nói Vô minh duyên hành, vô minh là bóng tối, chính bóng tối là ...cho tất cả: răn, rít, chuột, gián, bụi bặm.

Mỹ có từ Transparency – Bạch hóa rất là hay. Trên đời cái gì được bạch hóa thì vấn đề nào cũng có hi vọng được giải quyết. Thí dụ răng. Khi làm răng, nha sĩ cần bạch hóa hàm răng mình không? Bác sĩ tôi bị đau quá, lói phía trước bên phải. Ông bác sĩ có giỏi bằng trời cũng phải chụp, chụp có phải bạch hóa không?

Phật tử nhất định phải học giáo lý. Các vị làm được điều đó tôi cho rằng tôi không phải nói vòng vòng.

Mấy ngày nay tôi có 1001 chuyện để nói ở mỗi điểm mà tiếc chúng ta không có thời gian. Nếu các vị nghi ngờ ở đâu nhiều vậy, lát móc cái phone bấm bấm, báo tôi biết mình đi đâu, Nalanda chỉ đơn giản là trường đại học Phật giáo đầu tiên, không phải, nó còn nhiều nữa, chúng ta đi về Kusinara, đi về chùa Kỳ Viên,... chuyện tôi nói cho các vị ở chùa Kỳ Viên chỉ là một phần nhỏ cái mình phải được nghe, phải được biết.

Một trận mưa chiều cho mình bao nhiêu suy nghĩ, 15 phút đủ không? Dư sức luôn. Chỉ một trận mưa chiều thôi, vấn đề là chúng ta có đủ vốn liếng úy mị, đau thương không. Nói gì là chùa Kỳ Viên. Nó bao nhiêu chuyện, nhiều lắm luôn. Riêng chuyện chư Phật là đề tài lớn. Việc ở có phải đề tài lớn không, Phật ở đó có như mấy ông sư khác không? Cũng ở đó. Nhưng Phật ở Kỳ Viên không giống mấy ông sư khác ở chùa Kỳ Viên. Phật ở đó làm gì, tại sao làm chuyện đó.

Chư Phật nói chung không có vướng kẹt, dính mắc trong bốn nhu cầu: Ăn, ở, mặc, bệnh. Nhưng tại sao đức Phật đôi khi tại sao ở hơi nhiều một chỗ? Có lý do. Riêng chuyện này là một đề tài quá sức lớn. Mà ở chùa Kỳ Viên tôi có cơ hội nói không? Hình như không. Tôi không nói chuyện tại sao mình lâu quá một nơi. Thường là một trong hai lý do: một là hoàn cảnh không cho phép mình dời đi chỗ khác. Hai là mình thích chỗ đó. Đức Phật theo quý vị có lọt vào 2 trường hợp này không? Ngài không thể đi chỗ khác, có không? Ngài khoái chỗ đó, có không? Thứ ba là gì? Có phải lớn chuyện không? Lớn chuyện lắm. Chỉ riêng chữ Viharati là lớn lắm. Ngài ngự tại Kỳ Viên nhưng không như mình. Ngài ngự Ngài làm cái gì. Nếu mình ở một chỗ vậy mình làm cái gì, là một chuyện. Tại sao nói chư Phật không dính mắc mà có chỗ Ngài chỉ ở một lần, có chỗ Ngài ở vài ba lần, có chỗ Ngài ở nhiều lần, có chỗ cả đời Ngài không đặt chân tới. Nó còn nữa.

Tiếng Mỹ có chữ habit – inhabitant là gì? Có thấy gì chưa? Road là con đường, mà roady là gì? Lẽ thói. Con đường nghĩa đen là chỗ mình đi, nghĩa bóng là chỗ mình lui tới. Vậy con đường có phải là chỗ mình hay lui tới không? Habit là thói quen, mà inhabitant là cư dân, sự cư trú. Như vậy, vihāra có nghĩa là ở, nhưng Vihārī là pháp an trú. Dhammavihārī là gì? (An trú trong pháp) có phải không. Vậy Brahmavihārī là pháp Phạm thiên thường an trú. Ghê chưa? Danh từ là vihārī, Động từ là vihāra, cái nhà mình là vihāra, trước khi Phật ra đời vihāra là chỗ ở. Vihārī là phép sống, cách cư trú, cái mình sống trong đó.

Khi mình sống một nơi nào đó, đối với đức Phật thuần túy là gá thân để làm việc; còn chúng ta thì khác, chúng ta sống ở đâu chúng ta bị hòa tan, bị chỗ đó tác động.

Thí dụ tôi ở trong nhà tôi dính cái nhà, tôi ở cạnh ai tôi dính người đó. Dính có 2 cách: Hoặc ghét, hoặc thương. Thương là dính mà ghét có dính không?

Chữ satta mình tra từ điển là being, chúng sinh, theo nghĩa linguistics, nghĩa từ nguyên học etymology thì satta = dính, stick. Chúng sanh là một pháp giới duy nhất trong vũ trụ đưng đâu dính đó. Keo dán sắt có chỗ nào không dính được không? Chúng sanh thì không. Chúng sanh chỗ nào nó thấy được là nó dính, nghe, ngửi, nếm, đưng, và tư duy. Dính bằng 2 cách: Nó ghét và nó thích.

Có loại keo lâu không xài được, nhưng chúng sanh 90 tuổi còn dính không? Mình lú lẫn mình còn dính không? Nó dính kiểu khùng đưng không. Dễ sợ như vậy.

Cho nên, học Phật học sâu như vậy cho các vị thấy các vị biết về Đạo nghèo lắm. Một thời Thế Tôn ngự tại Kỳ Viên. Chữ “ngự” nó tùm lum chuyện trong đó. Còn đưng này mình nghĩ “ngự” là ở. Hết.

Mình không học giáo lý nghe thần thông phép lạ mình hiểu là gì? Thần thông là gì? Phép lạ là gì?

Phép lạ của Đạo Phật gần giống câu nói này mà sâu hơi một tí: Chuyện lẽ ra không thể xảy ra mà nó xảy ra, lẽ ra phải xảy ra mà nó không xảy ra. Thường mình quên nghĩa thứ hai.

Lẽ ra người ta mắng là mình nổi điên nhưng mà mình học cái gì, tu cái gì mà mình cười. Có phải phép lạ không? Chuyện thứ hai, cô này ngồi cách mặt đất 2 tấc, móng không chạm gì hết. Có phải phép lạ không? Thứ hai là người ta chửi cổ mà cổ không giận. Hai phép lạ cái nào lợi ích hơn?

Mình ngu từ bao nhiêu ngày nay, nghe phép lạ là nghĩ nhắc cái móng lên. Mình không mập béo gì hết nhưng chửi vào mặt người ta không giận nó giúp mình nhiều lắm. Các vị nghĩ sao nếu 80 mạng ở đây đều là những người chửi không giận, gặp của không tham. Đây có phải hội chúng hiền thánh không? Sống chung hội chúng hiền thánh có sướng hơn sống chung hội chúng đũa nào cách đũa đó một tấc, hiểu không? Nếu các vị ở hội chúng mỗi đũa cách một tấc thì mai tôi đũa mỗi đũa một lông chim.

Hiểu không? Chim là đũa bay được, cá là lội được. Nhưng gần chim với cá được cái gì? Cái trẫm cần là toàn thể các khanh chửi không giận, tham mà không tham. Hạnh phúc thay. Nói theo Thánh kinh là Phúc thay cho đũa nào sống gần đám đó. Giờ hiểu chưa?

Năm 1936 mặt trận Đồng Minh đánh Phát xít vào khe trứng. Người Nhật đánh Nam Kinh tới tấp. Để can thiệp chiến trường Á Châu, Mỹ dội bom Nhật không còn chỗ nào, Nhật đánh trả vào Nam Kinh. Rốt cuộc Nam Kinh (Trung Quốc) lãnh đủ. Cho nên, chùa chiền, miếu mạo dân chúng banh chành. Đặc biệt có anh phóng viên Mỹ ảnh đi lon ton trong thành phố Nam Kinh (Nanjing) ảnh đi lang thang qua cái chùa, sập hết mà riêng bức tượng trong chùa chỉ bị gãy đôi, chùa nát luôn, ngón tay tượng Phật chĩa lên trời. Anh phóng viên hỏi anh hòa thượng mặt buồn hiu: hòa thượng thấy đây là phép lạ không? Hòa thượng: lạ chỗ nào? – Nó sập hết trơn mà ngón tay với tượng Phật còn. Hòa thượng nói: Nếu nó lạ thì nó đâu có sập chùa. Có hiểu không? Người mình ngu không thể tả. Lũ lụt cuốn bao nhiêu ngôi làng, dân chết./.